

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

KONTOR FOR JURA
OG INTERNATIONAL KOORDINATION

28.04.2009
J.nr.: 2008-20-23-02369

Rapport om lovovervågning af lov om hold af dyr samt afrapportering af strafskærpelesloven

1	Indledning	3
1.1	Lov om hold af dyr	3
1.2	Strafskærpelesloven	4
2	Lovovervågning af lov om hold af dyr	5
2.1	Formålet med lovovervågningen	5
2.2	Lovovervågningens indhold	5
2.3	Lovens indvirken på udviklingen i dyreholdet	5
2.4	Gennemgang af bestemmelser vedrørende driftsmæssige forhold	6
	§ 30, stk. 1-3	6
	§ 30, stk. 4	8
	§ 44, stk. 3	8
	§ 48	9
	§ 50	11
	§ 56, stk. 1, jf. § 52, stk. 1	13
	§ 56, stk. 5, in fine	15
	§ 56, stk. 6	16
	§ 61, stk. 2	18
2.5	Gennemgang af bestemmelser vedrørende sanktioner	18
2.5.1	Frakendelse af rettigheder	18
	§ 68	19
	§ 69	20
2.5.2	Straf	21
	§ 70, stk. 1, nr. 2, ad henvisningen til § 51 og § 70, stk. 1, nr. 3, ad henvisningen til § 47	21

§ 70, stk. 2	22
2.6 Lovovervågningens konklusioner	22
3 Afrapportering af strafskærpelsesloven	24
3.1 Strafskærpelseslovens baggrund	24
3.2 Gennemgang af ændringer i lov om hold af dyr	25
§ 70, stk. 1, nr. 2 ad henvisningen til § 48 og § 70, stk. 1, nr. 3 ad henvisningen til § 30, stk. 1 eller 3-4	25
§ 70, stk. 4	25
3.3 Gennemgang af ændringer i dyrlægeloven	25
§ 38, stk. 5	25
3.4 Retspraksis efter strafskærpelsesloven	26
3.5 Afrapporteringens konklusioner	27
<i>Bilag 1 Tabel over domme afsagt for forhold begået efter strafskærpelseslovens ikrafttræden</i>	29
<i>Bilag 2 Udtalelse fra Rigsadvokaten om anvendelse af §§ 68 og 69</i>	32

1 Indledning

1.1 Lov om hold af dyr

Lov om hold af dyr¹ blev vedtaget den 27. maj 2004.

Ved lov om hold af dyr blev en række love og bestemmelser om hold af dyr samlet i én lov. Endvidere blev der overført bestemmelser fra dyrlægeloven vedrørende besætningsejerens forhold til lov om hold af dyr, således at man opnåede en hensigtsmæssig afgrænsning af lovstoffet. Der var således kun i mindre omfang tale om fastsættelse af helt nye regler.

Ifølge lovens § 72, stk. 1, fastsættes tidspunktet for lovens eller dele af lovens ikrafttræden af fødevareministeren ved udstedelse af bekendtgørelse herom. Loven er sat successivt i kraft med følgende bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse nr. 1127 af 18. november 2004, hvorved §§ 25-30 og § 52 trådte i kraft den 1. december 2004.
- Bekendtgørelse nr. 1107 af 21. november 2005, hvorved §§ 10 og 24 trådte i kraft den 1. december 2005.
- Bekendtgørelse nr. 764 af 4. august 2005, hvorved § 56 trådte i kraft den 15. august 2005.

Det er i øvrigt bestemt i lovens § 72, stk. 3, at regler, der er udstedt i medfør af tidligere gældende lovgivning, forbliver i kraft indtil de ophæves eller afløses af bestemmelser i medfør af lov om hold af dyr.

Lovens formål, jf. § 1, er ”at sikre, at hold af dyr sker på forsvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarer sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses. Loven har endvidere til formål at sikre grundlaget for afstamning og kvalitet i dyreholdet.”.

Følgende fremgår af de almindelige bemærkninger til forslag til lov om hold af dyr, L 100 fra folketingsåret 2003-04:

---

¹ Lov nr. 432 af 9. juni 2004.

”10. Lovovervågning

For at undersøge om sigtet med loven bliver overholdt, skal der gennemføres en undersøgelse af, hvilken indvirkning loven har haft på udviklingen i dyreholdet og overholdelsen af lovens regler.

Da virkningen af lovens regler først vil vise sig efter en vis periode, foreslås det, at der 3 år efter lovens ikrafttræden skal foretages en undersøgelse af, i hvilket omfang loven har haft indflydelse på denne udvikling.

Når denne undersøgelse er foretaget, vil der, efter høring af de parter, der har været inddraget i forbindelse med lovforslagets udarbejdelse, blive afgivet en rapport til Folketingets Fødevareudvalg herom.”

På baggrund af ovenstående nedsatte Fødevarestyrelsen i august 2008 en arbejdsgruppe, der havde til formål at udarbejde en rapport om lovovervågning af lov om hold af dyr.

Arbejdsgruppen bestod af følgende medlemmer:

- Beredskabschef John Larsen, Fødevareregion Nord,
- Konsulent Christian Strøyer, Fødevarestyrelsens 1. kontor,
- Chefkonsulent Jørgen Kruhl Jensen, Fødevarestyrelsens 2. kontor,
- Souschef Tina Lund Jensen, Fødevarestyrelsens 3. kontor,
- Fuldmægtig Janni Rose Christensen, Fødevarestyrelsens 4. kontor,
- Specialkonsulent Lise S. Naldal, 5. kontor, Fødevarestyrelsens Medicinrejseshold,
- Fuldmægtig Per A. Hansen, Fødevarestyrelsens 9. kontor, formand for arbejdsgruppen, og
- Fuldmægtig Malene Sthyr, Fødevarestyrelsens 9. kontor, sekretær for arbejdsgruppen.

1.2 Strafskærpelsesloven

I forbindelse med arbejdet med lovovervågningen af lov om hold af dyr har Fødevarestyrelsen fundet det hensigtsmæssigt også at orientere Folketinget i henhold til det i lovbemærkningerne angivne til den såkaldte strafsærpelseslov². Med denne ændring af lov om hold af dyr blev der gennemført en generel skærpelse af bødeniveauet i sager om overtrædelse af reglerne om anvendelse og opbevaring af lægemidler til dyr. For yderligere at styrke den præventive effekt af bødestraffene blev det fastsat, at bødernes størrelse skulle afspejle størrelsen af dyreholdet, henholdsvis antallet af sundhedsrådgivningsaftaler, som den pågældende dyrlæge har indgået.

---

² Lov nr. 105 af 20. februar 2006, lov om ændring af lov om hold af dyr og lov om dyrlæger (Strafskærpelse).

Følgende fremgår af de almindelige bemærkninger (punkt 3.4.1) til forslag til ændring af lov om hold af dyr og lov om dyrlæger (strafskærpelsesloven), L 90 fra folketingsåret 2005-06:

”Fødevarestyrelsen vil også fremover følge udviklingen på området, herunder når der er forløbet nogen tid undersøge, hvordan den foreslåede ordning er slået igennem i praksis. Fødevarestyrelsen vil orientere Folketinget herom.”

Fødevarestyrelsen har fundet det hensigtsmæssigt at orientere Folketinget om effekten af strafskærpelsesloven i forbindelse med lovovervågningen af lov om hold af dyr.

2 Lovovervågning af lov om hold af dyr

2.1 Formålet med lovovervågningen

Rapporten om lovovervågning af lov om hold af dyr beskriver de konkrete målsætninger eller succeskriterier, som var formålet med loven. Blandt andet på baggrund af høring af relevante interessenter gives der i rapporten en vurdering af, om loven lever op til de konkrete målsætninger herunder en stillingtagen til, hvorvidt det anbefales at justere loven i lyset af lovovervågningens resultat.

2.2 Lovovervågningens indhold

Lovovervågningen er som udgangspunkt afgrænset til at omfatte de nye bestemmelser, der blev indsat i loven. Som ovenfor nævnt, er lov om hold af dyr i vid udstrækning en samling og videreførelse af eksisterende bestemmelser fra en række love. Arbejdsgruppen har i visse tilfælde medtaget bestemmelser, der ikke er nye, men som arbejdsgruppen alligevel har fundet det hensigtsmæssigt at foretage en evaluering af. Det fremgår ved hver enkelt bestemmelse, om bestemmelsen er ny eller om bestemmelsen er medtaget på et andet grundlag.

Ved lovovervågningen fokuseres der på, om de relevante bestemmelser har været anvendt, om reglerne fungerer hensigtsmæssigt, om der fortsat vurderes at være behov for bestemmelserne, og endelig vurderes behovet for ændringer af bestemmelserne.

Lovovervågningen er delt op i en gennemgang af bestemmelser vedrørende driftsmæssige forhold og af bestemmelser vedrørende sanktioner.

2.3 Lovens indvirken på udviklingen i dyreholdet

I bemærkningerne til lovforslaget anføres det, at der som en del af lovovervågningen skal gennemføres en undersøgelse af, hvilken indvirkning loven har haft på udviklingen i dyreholdet.

Generelt kan det anføres, at tendensen i dyrehold er, at der bliver færre og større besætninger kombineret med hobbyhold. Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at lov om hold af dyr ikke

har indflydelse på denne udvikling, der blandt andet er strukturelt betinget. Der er således ikke regulerende elementer i lov om hold af dyr, der giver et incitament til udviklingen af dyreholdet til enten større eller mindre besætninger. Lov om hold af dyr giver dog efter Fødevarestyrelsens vurdering de relevante redskaber til at opfylde lovens formål, der efter § 1, stk. 1, er at sikre, at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarerikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt til produktionen tilgodeses.

2.4 Gennemgang af bestemmelser vedrørende driftsmæssige forhold

§ 30, stk. 1-3

§ 30. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hø, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes.

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:

- 1) For dyrehold og vildtlevende dyr:
  - a) Særlige undersøgelser, herunder prøveudtagning med henblik på diagnosticering,
  - b) tilsyn,
  - c) mærkning,
  - d) behandling,
  - e) vaccination,
  - f) isolation,
  - g) særlige betingelser for levering af dyr,
  - h) aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår og
  - i) destruktion.
- 2) For produkter af dyr samt foder, gødning, slam og andet materiale, som kan være inficeret eller kontamineret:
  - a) Særlige undersøgelser,
  - b) behandling,
  - c) mærkning,
  - d) påbud om særlig anvendelse,
  - e) særlige betingelser for levering af mælk, æg og andre produkter af dyr,
  - f) desinfektion,
  - g) tilintetgørelse,
  - h) opbevaring og bortskaffelse og
  - i) destruktion.
- 3) For ejendomme, virksomheder, anlæg, maskiner og transportmidler, der anvendes til dyrehold:
  - a) Særlige krav til indretning og drift,
  - b) rengøring og desinfektion,
  - c) tilbagekaldelse af godkendelse,
  - d) tilsyn,
  - e) afspærring,
  - f) tørlægning og
  - g) forbud mod tilledning og afledning af vand.

Stk. 3. Ministeren kan forbyde eller begrænse eller fastsætte regler om enhver samling og flytning af dyr samt om flytning af produkter af dyr, foder og foderstoffer, gylle, gødning, slam, strøelse og andet materiale, som kan indebære risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer eller sygdomme, jf. stk.1.

§ 30, stk. 1-3, i lov om hold af dyr viderefører § 9 i den tidligere gældende lov om sygdomme og infektioner hos dyr³ og er som sådan ikke ny. Bestemmelsen vedrører bekæmpelsesforan-

³ LOV nr. 351 af 2. juni 1999

staltninger i relation til zoonoser⁴ og visse alvorlige smitsomme husdyrsygdomme. Bestemmelsen giver adgang til at udstede generelle regler og konkrete forbud og påbud i forbindelse med bekæmpelse af smitsomme eller overførbare sygdomme.

Selv om bestemmelsen således ikke er ny, har arbejdsgruppen alligevel fundet det relevant at medtage bestemmelserne i lovovervågningen, idet der har været overvejelser om, hvorvidt der bør ske en formalisering af termen ”offentligt tilsyn”, der ofte anvendes som en samlet betegnelse for de foranstaltninger, som Fødevarestyrelsen kan iværksætte for at bekæmpe zoonoser og visse alvorlige smitsomme husdyrsygdomme i medfør af § 30, stk. 1-3.

Arbejdsgruppen har desuden fundet det relevant at vurdere, om de muligheder for tiltag, som Fødevarestyrelsen kan iværksætte, herunder at fastsætte regler, er tilstrækkelige og hensigtsmæssige i forhold til bekæmpelse af zoonoser og visse alvorlige smitsomme husdyrsygdomme. Herunder har det været overvejet, om der er behov for yderligere bestemmelser om ejerens oplysningspligter i forbindelse med bekæmpelse af zoonoser, herunder salmonella, og visse alvorlige smitsomme husdyrsygdomme.

Det er efter arbejdsgruppens opfattelse nødvendigt med en meget vid bestemmelse om mulige bekæmpelsesforanstaltninger, da det ikke på forhånd kan defineres, hvilke foranstaltninger der kan blive nødvendige til sygdomsbekæmpelse. Det vil således være afhængigt af den konkrete situation, f.eks. om der er tale om et større eller mindre sygdomsudbrud og sygdommens art, hvilken bekæmpelsesforanstaltning, der vil være hensigtsmæssig.

Dette er dog ikke ensbetydende med, at bekæmpelsesreglerne kan anvendes tilfældigt og ubegrænset. Anvendelse af bekæmpelsesforanstaltninger er undergivet de generelle begrænsninger som angivet i forvaltningsloven⁵ og retssikkerhedsloven⁶. Herefter kan de enkelte indgreb kun anvendes, hvis de opfylder kravene til bl.a. proportionalitet samt overholder retssikkerhedslovens bestemmelser om adgang til kontrol, herunder forbudet mod mistankekontrol og selvinkriminering.

På baggrund af ovenstående er det arbejdsgruppens vurdering, at det ikke er nødvendigt med en nærmere afgrænsning og definition af begrebet ”offentlig tilsyn”.

Henset til den meget brede hjemmel til foranstaltninger som ovenfor beskrevet finder arbejdsgruppen ikke, at der er behov for at fastsætte yderligere bestemmelser om ejerens oplysningspligter i forbindelse med bekæmpelse af zoonoser og visse alvorlige smitsomme sygdomme. De generelle regler herom i lov om hold af dyr findes således tilstrækkelige.

---

⁴ Zoonoser er smitstoffer, som kan overføres fra dyr til mennesker.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1365 af 7. december 2007

⁶ Lov nr. 442 af 9. juni 2004

Arbejdsgruppen bemærker i øvrigt, at der i forbindelse med foranstaltninger efter § 30, stk. 1-3, hos landmænd i forbindelse med mistanke om eller bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme eller zoonoser er mulighed for at udfylde et evalueringsskema til belysning af borgerenes tilfredshed med forløbet af det offentlige tilsyn. Arbejdsgruppen har imidlertid til brug for lovovervågningen fået oplyst, at skemaerne kun udfyldes og returneres til fødevareregionerne i begrænset omfang. Arbejdsgruppen har til brug for lovovervågningen fået tilsendt en del af de udfyldte skemaer. En gennemgang af de udfyldte skemaer viser, at der som udgangspunkt er tilfredshed med fødevareregionernes håndtering af de offentlige tilsyn.

Arbejdsgruppen finder på baggrund af ovenstående, at § 30, stk. 1-3, er relevant, tilstrækkelig, proportional og opfylder sit formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

§ 30, stk. 4

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om og meddele påbud om særlige foranstaltninger med henblik på behandling af andre end de i stk. 1 omhandlede sygdomme og sygelige tilstande og forbud mod anvendelse af dyr med disse lidelser.

§ 30, stk. 4, giver ministeren mulighed for at fastsætte særlige foranstaltninger og meddele påbud og forbud i forbindelse med andre sygdomme eller sygelige tilstande end de smitsomme eller overførbare sygdomme.

Bestemmelsen, der er ny, omfatter sygdomme, der er arvelige, miljø- eller produktionsbaserede sygdomme, sygdomme, der er forårsaget af toksiske stoffer (forgiftninger) eller parasitter, samt sygdomme forårsaget af radioaktiv forurening. Der er ikke med hjemmel i bestemmelsen fastsat generelle regler. Med bestemmelsen vil der kunne gribes hurtigt ind over for f.eks. forgiftningssituationer forårsaget af indtagelse af radioaktivt foder.

Bestemmelsen tager sigte på situationer, der ikke forekommer ofte, og der har således ikke været behov for at anvende bestemmelsen.

Det er dog arbejdsgruppens vurdering, at § 30, stk. 4, er relevant, nødvendig, proportional og opfylder et potentielt formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

§ 44, stk. 3

§ 44. Selvdøde og aflivede dyr, kød- og slagteaffald samt fisk og fiskeaffald, som er uegnet til eller ikke agtes anvendt til menneskeføde, samt andre animalske affaldsprodukter skal behandles, opbevares, transporteres m.v. på en sådan måde, at smitstoffer eller andre skadelige stoffer ikke kan spredes. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler herom.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om anvendelse af produkter som nævnt i stk. 1 som foder til dyr.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte sygdomsforebyggende regler om anvendelse af affald som nævnt i stk. 1 til jordbrugsmæssige formål.

Bestemmelsen, der er ny, indeholder en bemyndigelse for ministeren til at fastsætte regler om anvendelse af animalske biprodukter (bl.a. restprodukter fra biogasanlæg) til jordbrugsmæssige formål som gødning eller jordforbedrende middel.

Affald af den nævnte art (animalske biprodukter) er overordnet reguleret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1774/2002 af 3. oktober 2002 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter, som ikke er bestemt til konsum.

Ved Kommissionens forordning (EF) nr. 181/2006 af 1. februar 2006 om gennemførelse af forordning (EF) nr. 1774/2002 for så vidt angår organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler, bortset fra husdyrgødning, og om ændring af samme forordning er der fastsat nærmere regler om organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler.

Forordningen suppleres af nationale regler i bekendtgørelse nr. 270 af 30. marts 2006 om dyresundhedsmæssige betingelser for anvendelse af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold. Bekendtgørelsen udmønter hjemlen i § 44, stk. 3 i lov om hold af dyr til at fastsætte sygdomsforebyggende regler om anvendelse af animalske biprodukter til jordbrugsmæssige formål.

Bekendtgørelsen finder anvendelse for organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold, undtagen gylle, og nedbrydningsaffald fra biogas- og komposteringsanlæg. I bekendtgørelsen er der bl.a. fastsat regler om, at fremstilling af de pågældende stoffer skal ske på godkendte anlæg, om emballagestørrelse, om opbevaring samt om restriktioner for anvendelsen. Reglerne tager sigte på at reducere risikoen for spredning af smitsomme husdyrsygdomme og zoonoser, herunder bl.a. Bovin Spongiform Encephalopati (BSE).

Arbejdsgruppen finder på baggrund af ovenstående, at § 44, stk. 3, er relevant, tilstrækkelig, proportional og opfylder sit formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

§ 48

§ 48. Ministeren kan træffe bestemmelse om eller fastsætte regler om, at dyr og produkter af dyr, der er behandlet med eller har indtaget eller optaget de i § 47, stk. 1, omhandlede stoffer, i et givet tidsrum eller for bestandigt ikke må fjernes fra dyreholdet med henblik på anvendelse til menneskeføde eller foder, men kun leveres til destruktionsformål. I reglerne kan fastsættes bestemmelser til sikring af, at de nævnte dyr og produkter ikke anvendes til menneskeføde eller fo-

der.

Ministeren kan efter § 48 træffe bestemmelse om eller fastsætte regler om, at dyr eller produkter af dyr, der er behandlet med eller har indtaget lægemidler m.m. i et givet tidsrum eller for bestandigt, ikke må fjernes fra dyreholdet med henblik på anvendelse til menneskeføde eller foder. Bestemmelsen er ny, men dele af bestemmelsen har været indeholdt i den tidligere lov om dyrlægegering m.m.

Bestemmelsen er anvendt som hjemmel for udstedelse af bekendtgørelse nr. 481 af 29. maj 2007 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer.

Fødevarestyrelsen kan med hjemmel i bestemmelsen forbyde, at dyr, der er blevet behandlet med visse lægemidler, fjernes fra besætningen. Såfremt der ved prøveudtagning påvises ulovlig behandling, skal der ske aflivning af de dyr, for hvilke resultatet er positivt, og de aflivede dyr skal sendes til destruktion.

Bestemmelsen har været anvendt få gange. Følgende sag eksemplificerer bestemmelsens anvendelsesområde:

Ved kontrolbesøg på et dambrug i efteråret og vinteren 2005 viste prøver, at 50 tons fisk var behandlet med et ulovligt stof, Metronidazol. Metronidazol har været forbudt i hele EU siden 1998 som veterinært lægemiddel. Stoffet er kræftfremkaldende i dyr og muligvis kræftfremkaldende i mennesker.

Fødevarestyrelsen forbød, at fisk blev fraført dambruget, og dambruget blev underkastet offentlig kontrol, indtil dammene med fisk, der var testet positive for Metronidazol, var tømt og rensat op. Det blev sikret, at fiskene blev destrueret og ikke anvendt til menneskeføde, og Medicinrejsesholdet foretog politianmeldelse.

Ved byretsdom afsagt i januar 2007 idømtes dambrugsejeren en bøde på kr. 30.000⁷.

Ved Medicinrejsesholdets⁸ aktioner udtages prøver af mælk og blod for at dokumentere besætningsejers anvendelse af lægemidler, uden at dyrene forinden har været tilset og diagnosti-

⁷ Der blev ikke i dommen henvist til § 48 i lov om hold af dyr. Der blev i stedet henvist til et tilsvarende regelsæt, der var udstedt i medfør af den tidligere gældende lovgivning, nemlig bekendtgørelse nr. 134 af 6. marts 2003 om lægemidler til dyr (med senere ændringer).

cerede af en dyrlæge. Ved behandling af kvæg over 1 år er det desuden et krav, at det er en dyrlæge, der har indledt behandlingen. Kravet gælder dog ikke, hvis der er indgået aftale om Ny Sundhedsrådgivning i kvægbesætninger.

Medicinrejseholdets prøver afslører flere gange årligt, at besætningsejere ulovligt har behandlet dyr, uden at en dyrlæge har været involveret – såkaldt ejerinitieret behandling. I visse tilfælde har dyreejere også anvendt lægemidlerne til en anden lidelse end tilladt. Der kan også være tale om, at lægemidlerne er forbeholdt dyrlægens anvendelse – enten fordi der er tale om potente lægemidler, eller fordi de skal indgives gennem blodåren, hvilken indgivelsesmåde er forbeholdt dyrlæger. De lægemidler, der konstateres anvendt, er typisk forskellige former for antibiotika og Calciumpræparater, der enten er godkendte i Danmark eller et andet EU-land.

Under aktionerne har sagerne ikke givet anledning til at rejse tvivl om, hvorvidt dyreejeren overholder tilbageholdelsestiderne⁹. Der er således ikke konkret risiko for fødevarerikkerheden, hvorfor der kun én gang i perioden har været tale om at påbyde aflivning og destruktion, da det anvendte stof har været forbudt, jf. den ovenfor omtalte sag.

Selvom der ikke har været mange sager, hvor bestemmelsen har været relevant at anvende, finder arbejdsgruppen, at § 48 er relevant, tilstrækkelig, proportional og opfylder sit (potentielle) formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

§ 50

§ 50. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at personer, der beskæftiger sig med dyr, herunder behandlingen af disse, i bedrifter, hvor der anvendes receptpligtige lægemidler, skal deltage i et af ministeren godkendt kursus i anvendelse af lægemidler.

Bestemmelsen giver ministeren hjemmel til at stille krav om, at personer, der er beskæftiget i bedrifter, hvor der anvendes receptpligtige lægemidler, skal gennemgå et godkendt kursus i anvendelse af lægemidler.

Selvom bestemmelsen ikke er ny, men overført fra lov om dyrlægegerning m.m., har arbejdsgruppen fundet det relevant nærmere at undersøge bestemmelsens anvendelse.

⁸ Fra marts 2009 er medicinrejseholdet og dyrevelfærdsrejseholdet fusioneret i Veterinærrejseholdet. Det nye rejsehold skal hjælpe og styrke Fødevarerstyrelsens regioner i deres kontrol med landbrugsdyrenes forhold. Desuden skal rejseholdet føre kontrol med de praktiserende dyrlægers medicinordinerings og overvågning af den kommende egenkontrol af dyrevelfærden i husdyrbesætninger.

⁹ Ved en tilbageholdelsestid forstås den tid, der går fra et bestemt lægemiddel er anvendt, til dyret igen må indgå i fødevarerproduktionen.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelsesform jf. nedenfor. De bestemmelser i bekendtgørelserne, der handler om medicin håndteringskursus trådte i kraft den 1. februar 2007.

Reglerne om medicin håndteringskursus findes nu¹⁰ i henholdsvis § 7 i bekendtgørelse nr. 481 af 29. maj 2007 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer, hvorefter dyreejere kun må indgive lægemidler til sine husdyr og pelsdyr, såfremt den pågældende har gennemgået et godkendt kursus og § 20 i bekendtgørelse nr. 482 af 29. maj 2007 om dyrlægers anvendelse, udlevering og ordinerings af lægemidler til dyr, hvorefter dyrlæger kan afholde kursus i anvendelse af lægemidler til husdyr og pelsdyr for dyreejere.

Fødevarestyrelsen har i 2007 udsendt retningslinier for kursets indhold¹¹. Det fremgår heraf, at kurserne skal bestå af en teoretisk og en praktisk del, og at formålet med kurset er

- at give kursusedtagerne teoretisk og praktisk viden om forsvarlig anvendelse af medicin i husdyr-, pelsdyrhold samt akvakulturanlæg og
- at give kursusedtagerne grundlæggende kendskab til lovgivningen.

Bestemmelsen er endvidere udmøntet således, at personer, der forinden den 1. februar 2007 har mere end 6 måneders sammenhængende praktisk erfaring ved fuldtidsbeskæftigelse med husdyr- eller pelsdyrhold, herunder indgivelse af lægemidler til dyr, er undtaget fra kursuskravet: besætningsejere.

Over tid vil kravet om kursus således blive udmøntet i stigende grad. Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at kursuskravet tilgodeser såvel fødevarerens sikkerheden som dyrevelfærden og dyresundheden.

Overholdelse af kursuskravet kontrolleres af fødevareregionerne i forbindelse med medicinkontrollen i besætningerne, og under aktionerne på bedrifterne påser Medicinrejseholdet også, at kravet om medicin håndteringskursus overholdes. Manglende overholdelse af kravet er indtil videre ikke konstateret.

---

¹⁰ Første gang bestemmelsen blev udmøntet var med § 6 i bekendtgørelse nr. 909 af 29. august 2006 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer samt med § 20 i bekendtgørelse nr. 910 af 29. august 2006 om dyrlægers anvendelse, udlevering og receptordinering af lægemidler til dyr. Indholdet af bestemmelserne vedrørende medicinkurser er uændrede, bortset fra at godkendelsen af kurserne med virkning fra den 9. juni 2007, hvor bekendtgørelse nr. 482 trådte i kraft, overgik fra Fødevarestyrelsen i Mørkhøj til de stedlige fødevareregioner.

¹¹ <http://www.foedevarestyrelsen.dk/NR/rdonlyres/F64607A7-9963-4EE8-9789-20838B20CBA5/9750/Retningslinierformedicinhndteringskursus252e92e3.pdf> samt præcisering af retningslinjerne <http://www.foedevarestyrelsen.dk/NR/rdonlyres/F64607A7-9963-4EE8-9789-20838B20CBA5/10259/Præciseringafretningslinierformedicinhndteringskur.pdf>

På baggrund af oplysninger indhentet fra regionernes kontrolafdelinger kan det oplyses, at der i årene 2006-2007 er blevet godkendt 14 kursusforløb, der har været udbudt et ukendt antal gange. Der kan ikke på baggrund af de indhentede bidrag udledes en entydig konklusion vedrørende bestemmelsens effekt, men bestemmelsen vurderes dog generelt at have løftet niveauet.

Arbejdsgruppen finder på baggrund af ovenstående, at § 50 er relevant, tilstrækkelig, proportional og opfylder sit formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

§ 56, stk. 1, jf. § 52, stk. 1

§ 56. Ved påbud om aflivning, fjernelse eller slagtning af dyr efter § 30 eller § 52 eller efter regler fastsat i medfør af §§ 26, 29 og 30 og ved påbud om destruktion, tilintetgørelse eller bortskaffelse af foder, æg og lignende produkter efter § 30 eller regler fastsat i medfør heraf yder staten ejeren en erstatning, der svarer til dyrenes eller produkternes værdi, samt en erstatning til hel eller delvis dækning af det herved opståede driftstab. Hvor betaling af erstatning er fastsat i Det Europæiske Fællesskabs forordninger, ydes erstatning dog i henhold hertil.

§ 52. Kontrolmyndigheden kan i nødvendigt omfang kræve dyr aflivet med henblik på undersøgelse for medicinrester eller af, om der er foretaget ulovlig behandling. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler herom.

Reglen i § 56, stk. 1, angiver, at der skal gives dyreejeren erstatning i visse tilfælde af påbud om aflivning, fjernelse eller slagtning af dyr, herunder de tilfælde, hvor myndigheden efter § 52 kræver dyr aflivet med henblik på undersøgelse for medicinrester eller af, om der er foretaget ulovlig behandling.

Af lovbemærkningerne til § 56 fremgår det, at bestemmelsen viderefører § 36 i lov om sygdomme og infektioner hos husdyr. Henvisningen til § 52 i § 56, stk. 1, hvorefter der kan ske udbetaling af erstatning i forbindelse med undersøgelse for medicinrester eller undersøgelse af, om der er foretaget ulovlig behandling, er dog ny.

Ifølge bemærkningerne til § 56 har baggrunden for de gældende regler været, at det er af afgørende betydning, at der kan ske en hurtig og effektiv sygdomsbekæmpelse, herunder nedslagning af såvel syge dyr som dyr, der kunne mistænkes for at være smittede. Herunder har man fundet det nødvendigt at sikre den fornødne motivation hos de berørte besætningsejere til at medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af alvorlige sygdomme gennem regler, der i høj grad holder dem skadesløse for udgifter forbundet med sygdomskonstatning og -bekæmpelse, samt for aflivning af dyr med henblik på undersøgelse af medicinrester m.v.

De gældende erstatningsbestemmelser er udmøntet i bekendtgørelse nr. 239 af 12. april 1991 om udgifter og erstatning ved bekæmpelse og forebyggelse af husdyrsygdomme¹².

Udbetaling af erstatning i forbindelse med aflivning af dyr efter § 52 ses kun at have fundet sted få gange, herunder bl.a. i 2005, hvor der som led i stikprøvemæssig kontrol for bakteriehæmmende stoffer blev udtaget og aflivet 40 grise (på hver 7 kg.). Erstatningen blev afregnet efter de gældende retningslinjer for erstatning i forbindelse med sygdomsbekæmpelse.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at § 56 i sin udformning og beskrivelsen i lovbemærkningerne er orienteret mod sygdomsbekæmpelse og de særlige hensyn, der gælder for en effektiv sygdomsbekæmpelse, herunder muligheden for sporing og ønsket om at hindre, at sygdommen spredes til andre besætninger. Det er hensyn, der ikke på tilsvarende vis er gældende i forhold til medicinkontrol i besætningerne. Ved sygdomsbekæmpelse er en effektiv sporing og hindring af spredning af sygdommen til andre besætninger afgørende, mens forekomst af medicinrester/ulovlige stoffer ikke har den samme risiko for spredning.

I forbindelse med Medicinrejsesholdets målrettede aktioner udtages et mindre antal prøver for at afsløre ulovlige behandlinger. Det er typisk prøver af mælk, blod eller hår. Denne prøveudtagning foretages af Medicinrejsesholdets dyrlæger. Ved voksne dyr og kalve kan man uden problemer udtage blodprøver. Dette er imidlertid ikke tilfældet ved dyr som fisk (typisk ørreder), pattegrise, høns og kyllinger, hvor man er nødsaget til at foretage aflivning, fordi udtagning af blodprøve af tilstrækkelig kvantitet fysiologisk ikke er mulig uden aflivning af dyret.

Arbejdsgruppen anbefaler, at loven ændres, således at disse prøver, der medfører aflivning af disse mindre dyr, sker vederlagsfrit. Herved bringes disse prøveudtagninger i overensstemmelse med reglen i lovens § 52, stk. 2, hvorefter kontrolmyndigheden vederlagsfrit kan udtage prøver til undersøgelse. Tilsvarende bestemmelser om adgang til vederlagsfrit at udtage prøver findes f.eks. i § 3, stk. 1, i lov om foderstoffer og i fødevarerlovens § 54, stk. 3.

På baggrund af ovenstående anbefaler arbejdsgruppen, at der ved en kommende ændring af lov om hold af dyr foretages en ændring af § 56, således at henvisningen til § 52 udgår af § 56, og at der på medicinrådet i stedet sker en sammenskrivning af reglerne for så vidt angår medicin om adgang til at foretage aflivning af dyr med henblik på udtagelse af laboratorieprøver for kontrol af restkoncentrationer af medicin eller ulovlig behandling.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere, at en sådan selvstændig bestemmelse om erstatning i forbindelse med medicinkontrol også skal omfatte nedslagning af dyr som følge af, at der er konstateret ulovlig behandling eller restkoncentrationer af medicin over maksimalværdierne.

Det foreslås, at reglerne udarbejdes således, at der indsættes en bemyndigelsesbestemmelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler.

---

¹² Som ændret ved bekendtgørelse nr. 812 af 29. oktober 1999.

§ 56, stk. 5, in fine

Stk. 5. Hvis ejeren selv ved sit forhold har givet anledning til, at et dyr, der er blevet slået ned, er blevet angrebet af et zoonotisk smitstof eller en sygdom, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, eller ikke har søgt tabet som følge af et angreb af de omhandlede sygdomme mindsket mest muligt, kan ministeren bestemme eller fastsætte regler om, at vedkommende helt eller delvis mister retten til erstatning eller helt eller delvis afholder udgifterne til rensning og desinfektion.

Ved lov om hold af dyr vedtog Folketinget som en nyskabelse en regel i § 56, stk. 5, in fine, der gør det muligt i visse tilfælde at pålægge ejeren egenbetaling for rengøring og desinfektion som led i offentlig bekæmpelse af alvorlige husdyrsygdomme og zoonoser. Reglen supplerer det hidtil gældende princip i erstatningsretten om helt eller delvist at afslå erstatning for aflivning af dyr mv. i tilfælde af egen skyld eller tilsidesættelse af tabsbegrænsningspligten.

Den nye regel om egenbetaling af udgifter til rensning eller desinfektion i § 56, stk. 5, in fine, skal ses i sammenhæng med § 56, stk. 1, jf. om denne bestemmelse ovenfor, hvorefter staten yder erstatning ved aflivning af dyr som led i offentlig sygdomsbekæmpelse eller medicinkontrol og i den forbindelse også afholder udgifter til rengøring og desinfektion af bedriften med henblik på at forebygge genintroduktion af sygdommen.

Bestemmelsen i § 56, stk. 1, viderefører, for så vidt angår erstatning ved aflivning af dyr, et princip, der har været gældende siden 1857, hvorefter dyr, der aflives som led i offentlig bekæmpelse af sygdomme, erstattes efter en vurdering, hvor der ikke tages hensyn til den sygdom, som var anledning til aflivningen.

Af bemærkningerne til § 56, stk. 5, i forslag L 100 til lov om hold af dyr fremgår følgende:

”Ved tilblivelsen af reglen om mulighed for at pålægge egenbetaling for rengøring og desinfektion som følge af egen skyld eller tilsidesættelse af tabsbegrænsningspligten har det været intentionen, at egenbetaling kun bør komme på tale, hvis den hidtidige drift i en smitteramt besætning er karakteriseret ved et generelt rengørings- og oprydningniveau, der ikke stemmer med god landmandspraksis. Reglen skyldes erfaringer fra et udbrud af Newcastle Disease i 2002, hvor forholdene på navnlig én smitteramt bedrift havde en sådan karakter, at statskassen blev påført helt urimelige omkostninger i forbindelse med rengøring og desinfektion efter sygdomsudbruddet.”

Efter sin tilblivelseshistorie er bestemmelsen således tænkt reserveret til nogle helt specielle situationer, hvor udgifterne til rengøring og desinfektion bliver urimeligt høje, fordi en landbrugsejendom – sammenlignet med tilsvarende driftsfaciliteter - f.eks. er i overordentlig dårlig vedligeholdelsesstand eller indrettet uhensigtsmæssigt, og hvor disse forhold kan tilskrives besætningsejerens forsømmelse.

Fødevarestyrelsen har i et enkelt tilfælde påberåbt sig reglen¹³ i forbindelse med udbrud af aviær influenza i 2006. Den pågældende sag blev imidlertid genoptaget, da det ikke var muligt at påvise, at forholdene på bedriften i det konkrete tilfælde var sådan, at det almindelige rengørings- og oprydningniveau på bedriften kunne siges at stride med god landmandspraksis. Styrelsen afholdt derfor udgifterne til rengøring og desinfektion.

Der er ikke fastsat administrative regler med hjemmel i bestemmelsen.

Selvom reglen ikke har været anvendt i praksis, finder Fødevarestyrelsen på baggrund af erfaringerne fra udbruddet af Newcastle Disease, at der også i fremtiden under helt specielle forhold vil kunne blive behov for bestemmelsen, selvom det retlige kriterium for, hvornår reglen kan finde anvendelse, er noget uklart. Dette må i givet fald afklares ved domstolene. I den forbindelse bemærkes reglen i § 56, stk. 6, hvorefter pålæg om hel eller delvis egenbetaling for rengøring og desinfektion kan forlanges indbragt for domstolene af den, som afgørelsen vedrører jf. nedenfor.

Arbejdsgruppen bemærker i øvrigt, at det skønnes at være hensigtsmæssigt med tydeliggørelse af, at reglerne om, at der helt eller delvist kan gives afslag på erstatning i tilfælde af egen skyld eller tilsidesættelse af tabsbegrænsningspligten, også gælder i forbindelse med overtrædelse af lovens regler om medicin. Der er ikke i § 56, stk. 5 henvist til § 52, og den nuværende formulering af § 56, stk. 5, herunder bemærkningerne til bestemmelsen, er meget orienteret mod sygdomsbekæmpelsessituationen. Arbejdsgruppens anbefaling skal ses i sammenhæng med den ovenstående anbefaling om at adskille § 52 og § 56, stk. 1.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at § 56, stk. 5, in fine, er relevant, nødvendig, proportional og opfylder et potentielt formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af denne del af bestemmelsen. Arbejdsgruppen anbefaler dog, at det tydeliggøres, at reglerne om egen skyld og tabsbegrænsningspligt også gælder i relation til lovens regler om medicin.

§ 56, stk. 6

Stk. 6. En afgørelse efter stk. 5 kan af den, afgørelsen vedrører, inden 4 uger forlanges indbragt for domstolene, efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Bestemmelsen i § 56, stk. 6, er en nyskabelse i lov om hold af dyr. Reglen indebærer, at en afgørelse efter § 56, stk. 5, om helt eller delvist afslag på erstatning for aflivede dyr eller hel eller delvis egenbetaling for rengøring og desinfektion af bedriften efter udbrud af alvorlige

¹³ § 56, stk. 5, in fine om rengøring og desinfektion.

smitsomme husdyrsygdomme kan forlanges indbragt for domstolene af den, som afgørelsen vedrører, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Som nævnt ovenfor erstatter staten som udgangspunkt efter § 56, stk. 1, de dyr, der aflives som led i offentlig sygdomsbekæmpelse. Endvidere afholder staten udgiften til rengøring og desinfektion af den smitteramte bedrift. Efter bestemmelsens stk. 5 kan ejeren dog helt eller delvis miste retten til erstatning eller helt eller delvist blive pålagt selv at afholde udgifterne til rengøring og desinfektion på grund af egen skyld eller manglende iagttagelse af tabsbegrænsningspligten.

I bemærkningerne til § 56, stk. 6, i forslag L 100 til lov om hold af dyr¹⁴ er formålet med bestemmelsen beskrevet således:

”Under hensyn til, at en nedsættelse efter stk. 5 af erstatningen vil kunne være af stor økonomisk betydning for den enkelte besætningsejer, foreslås det, at besætningsejeren skal have en særlig let adgang til at få afgørelsen prøvet ved domstolene. Sagen rejses af ministeren.”

Bestemmelsen indebærer, at det er det offentlige selv, der skal anlægge sagen. Det medfører bl.a., at det offentlige får bevisbyrden under sagen, mens det almindelige udgangspunkt for domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser er, at sagsøger selv skal anlægge sag og dermed får pålagt bevisbyrden for sin påstand.

Muligheden for helt at afslå at yde erstatning eller at nedsætte erstatningen med henvisning til reglerne om egen skyld og tabsbegrænsningspligt i 1. led i § 56, stk. 5, har i praksis været anvendt i to sager om aflivning af besætninger efter udbrud af aviær influenza i 2006. I den ene sag afslog Fødevarestyrelsen og derefter det daværende Ministerium for Familie- og Forbrugeranliggender som klageinstans erstatning på grund af egen skyld (manglende iagttagelser af regler om forebyggende foranstaltninger mod sygdommen), mens myndighederne i den anden sag kun gav delvis erstatning med samme begrundelse.

I begge sager har de berørte besætningsejere anmodet ministeriet (nu Fødevarerministeriet) om at indbringe afgørelserne for retten. Begge sager verserer ved domstolene, men er endnu ikke afgjort.

Reglen i § 56, stk. 6, om, at besætningsejere skal have en særlig let adgang til at få afgørelsen prøvet ved domstolene, må forstås som en retssikkerheds garanti, og bestemmelsen har et praktisk anvendelsesområde.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at § 56, stk. 6, er relevant, nødvendig, proportional og opfylder sit formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

---

¹⁴ Lov nr. 432 af 9. juni 2004

§ 61, stk. 2

§ 61. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan træffe bestemmelse om eller fastsætte regler om, at dyrehold og virksomheder, som er omfattet af loven, skal kunne dokumentere driftsmæssige forhold af betydning for fødevarer-sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed og den kontrol hermed, som følger af lovgivningen herom eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller af Det Europæiske Fællesskabs forordninger.

Stk. 2. Ministeren kan træffe bestemmelse eller fastsætte regler om, at virksomheder og dyrehold, som er omfattet af loven, for egen regning skal foretage nærmere fastsatte analyser og undersøgelser, at analyseresultaterne skal fremsendes til tilsynsmyndigheden, og at analyserne skal foretages på særlige laboratorier.

Bestemmelsen vedrører dokumentation for driftsmæssige forhold og pligt til lade foretage nærmere fastsatte analyser og undersøgelser samt betaling herfor.

Bestemmelsen, der er ny, er en parallel til de kontrolprincipper og -strategier, der anvendes inden for fødevarerens område. Der er ikke tale om egentlig egenkontrol som for fødevarer-virksomheder, men dokumentation af driftsmæssige forhold, der kan være af betydning for og være medvirkende til effektivisering af kontrollen og tilsynet.

Bestemmelsen i § 61, stk. 1, giver således mulighed at kræve for systematiske optegnelser over forhold, der er relevant for kontrollen, uden at der er tale om egentlig egenkontrol som på fødevarerens område. Endvidere kan der stilles krav om analyser hos primærbedrifter og virksomheder samt krav om indsendelse af disse analyseresultater til kontrolmyndigheden.

Bestemmelsen er udmøntet ved bekendtgørelse om overvågning af avls- og opformeringsbesætninger for svinepest¹⁵.

Herudover anvender Medicinrejsesholdet bestemmelsen i § 61, stk. 2, i forbindelse med påbud om diagnostik og laboratorieundersøgelse, hvor påbuddet rettes mod såvel besætningsejer som dyrlæge.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at § 61 er relevant, nødvendig, proportional og opfylder sit formål. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

2.5 Gennemgang af bestemmelser vedrørende sanktioner

2.5.1 Frakendelse af rettigheder

Arbejdsgruppen har blandt andet indhentet bidrag fra Rigsadvokaten til belysning af anvendelsen af §§ 68 og 69. Rigsadvokaten skal have forelagt de sager, hvor disse bestemmelser overvejes anvendt. Udtalelsen fra Rigsadvokaten vedlægges som bilag til rapporten.

¹⁵ Bekendtgørelse nr. 1265 af 12. december 2005.

§ 68. Såfremt en besætningsejer eller dennes repræsentant gør sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af § 51 eller regler udstedt i medfør heraf, kan vedkommende ved dom frakendes retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller alle receptpligtige lægemidler efter § 51.

Stk. 2. Skønner ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, at betingelserne for frakendelse efter stk. 1 foreligger, kan ministeren, såfremt der er nærliggende fare for misbrug, midlertidigt inddrage retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller alle receptpligtige lægemidler efter § 51. Den, hvis rettigheder er inddraget, kan forlange inddragelsen prøvet ved domstolene. Ministeren skal vejlede besætningsejeren eller dennes repræsentant om prøvelsesretten. Begæring om prøvelse skal fremsættes inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Det tidsrum, hvori retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller alle receptpligtige lægemidler efter § 51 har været inddraget, fradrages i frakendelsestiden.

Stk. 3. Frakendelse af retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller receptpligtige lægemidler efter § 51 sker for et tidsrum på mellem 1 og 5 år eller for bestandig.

Stk. 4. Frakendelse kan ske for bestandig, hvis vedkommende

- 1) er frakendt retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller alle receptpligtige lægemidler efter § 51 i et tidsrum af mellem 1 og 5 år og det nye forhold er begået i frakendelsesperioden eller
- 2) flere gange har fået frakendt retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller receptpligtige lægemidler efter § 51 i et tidsrum på mellem 1 og 5 år.

Stk. 5. Er der ved dom sket frakendelse for bestandig af retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller alle receptpligtige lægemidler, kan spørgsmålet om generhvervelse tidligst indbringes for domstolene, når der er forløbet 5 år fra frakendelsestidspunktet og mindst 2 år, efter at generhvervelse af retten senest er nægtet. Afgørelsen træffes ved kendelse.

§ 68 er placeret i lovens kapitel 15, hvor bestemmelser om straf og rettighedsfrakendelse er samlet. Bestemmelsens stk. 1-4 er overført fra lov om dyrlægegerning m.m. Stk. 5 er ny. Arbejdsgruppen har fundet det relevant at tage hele bestemmelsen med i lovovervågningen særligt under hensyn til det nye stk. 5.

§ 68 giver domstolene mulighed for at frakende en besætningsejer eller dennes repræsentant retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller alle receptpligtige lægemidler, hvis vedkommende gør sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af § 51 i lov om hold af dyr. Det er i § 51 bestemt, at en besætningsejer eller dennes repræsentant ved anvendelse af receptpligtige lægemidler i besætningen nøje skal følge dyrlægens instruktion.

Formålet med bestemmelsen er på præventiv vis at bidrage til at øge dyrevelfærden og minimere risikoen for brud på fødevarerensikkerheden.

§ 68 er parallel til tilsvarende bestemmelser om frakendelse af dyrlægers rettigheder i dyrlæge-loven.

Fødevarestyrelsens medicinkontrol¹⁶ har siden 2003 været tilrettelagt som en risikobaseret kontrol. Ved udvælgelsen af besætninger indgår også tidligere sanktioner som én af paramet-

¹⁶ Fødevarestyrelsen varetager kontrol med medicinanvendelse i besætninger og hos dyrlægepraksis, og både fødevareregionerne og medicinrejseholdet udfører medicinkontrol. Kontrollen koordineres og planlægges af Fødevarestyrelsens 5. kontor, og der udpeges årligt 200 besætninger til fødevareregionernes medicinkontrol. Derudover planlægger og udfører medicinrejseholdet større aktioner ofte i tæt samarbejde med både fødevareregion og anklagemyndighed.

rene. Der har ikke på nuværende tidspunkt været sager i denne forbindelse, hvor overtrædelserne har haft en sådan alvor, at en hel eller delvis inddragelse eller frakendelse af retten til at behandle dyr har været overvejet.

Fødevareregionernes kontrolafdelinger har oplyst, at i perioden 2005 til 2008 har den pågældende bestemmelse kun været anvendt i et enkelt tilfælde, jf. nedenfor.

Rigsadvokaten, der skal have forelagt sager om rettighedsfrakendelse, har vedrørende § 68 i lov om hold af dyr oplyst, at der i marts 2007 blev nedlagt påstand om frakendelse af retten til at behandle dyr under anvendelse af receptpligtige lægemidler for et tidsrum af 5 år, jf. lov om dyrehold § 51, jf. § 68, stk. 1 og 3. Der er ved anklageskrift af 29. marts 2007 blevet rejst tiltale mod den pågældende med påstand om rettighedsfrakendelse i overensstemmelse med Rigsadvokatens påstand. Sagen verserer fortsat ved domstolene.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at § 68 er relevant, nødvendig, proportional og opfylder sit formål. I øvrigt skønnes reglen i et vist omfang at have en præventiv effekt. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

§ 69

§ 69. En besætningsejer eller bruger, der ved dom findes skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf, kan ved dommen for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje eller holde dyr. Forbuddet kan begrænses til kun at angå bestemte arter af dyr.

Stk. 2. Er der ved dom sket frakendelse for bestandig af retten til at eje eller holde dyr efter stk. 1, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten tidligst indbringes for domstolene, når der er forløbet 5 år af frakendelsestiden og mindst 2 år efter, at generhvervelse af retten senest er nægtet. Afgørelsen træffes ved kendelse.

§ 69 er placeret i lovens kapitel 15, hvor bestemmelser om straf og rettighedsfrakendelse er samlet. Bestemmelsen er ny.

Efter § 69 kan domstolene frakende en besætningsejer eller bruger, der ved dom findes skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af lov om hold af dyr eller regler fastsat i medfør af loven, retten til for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum at eje eller holde dyr.

Formålet med bestemmelsen er på præventiv vis at bidrage til at øge dyrevelfærden. Bestemmelsen er en parallel til § 29 i dyreværnsloven¹⁷, men anvendelsesområdet for § 69 i lov om hold af dyr er begrænset til kun at gælde for besætningsejere eller brugere.

Bestemmelsen er anvendt i en enkelt sag, hvor der efter dom i byretten, der blev stadfæstet af landsretten, skete frakendelse af retten til at holde dyr i 5 år. Sagen vedrører manglende over-

---

¹⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007

holdelse af reglerne om identifikation/mærkning af dyr og manglende iagttagelse af lovgivningen om BVD¹⁸.

Rigsadvokaten har haft ovennævnte sag til forelæggelse inden der blev rejst tiltale.

Rigsadvokaten henviser for så vidt angår rettighedsfrakendelse til, at i medfør af dyreværnslovens § 29, kan den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, ved dom frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele taget beskæftige sig med dyr for bestandig eller i et fastsat tidsrum. Det samme gælder, der efter tidligere at have gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Rigsadvokaten har i denne forbindelse oplyst, at der i årene 2005-2007 er blevet forelagt ca. 50 sager for Rigsadvokaten, hvor landmænd har været sigtet for overtrædelse af dyreværnsloven, og hvor anklagemyndigheden har indstillet, at der nedlægges påstand om rettighedsfrakendelse efter dyreværnsloven.

Rigsadvokaten har anført, at det ikke helt kan udelukkes, at der også i nogle af disse sager kunne være nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse efter lov om hold af dyr. Rigsadvokaten henviser dog samtidig til, at rettighedsfrakendelse efter dyreværnsloven som udgangspunkt er mere vidtgående end rettighedsfrakendelse i medfør af lov om hold af dyr.

Arbejdsgruppen bemærker i denne forbindelse, at anvendelsesområdet for lov om hold af dyr adskiller sig fra dyreværnsloven. Reglerne i dyreværnsloven om frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr er begrundet i en overtrædelse af dyreværnsloven – det vil sige uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr. Frakendelse af retten til at eje eller holde dyr efter lov om hold af dyr er begrundet i overtrædelse af lov om hold af dyr, hvilket kan være meget andet end regler om dyrevelfærd – for eksempel regler om bekæmpelse af husdyrsygdomme og medicinanvendelse. Frakendelsesreglerne i lov om hold af dyr findes således ikke at være overflødige i forhold til reglerne i dyreværnsloven.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at § 69 er relevant, nødvendig, proportional og opfylder sit formål. I øvrigt skønnes reglen i et vist omfang at have en præventiv effekt. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

2.5.2 Straf

§ 70, stk. 1, nr. 2, ad henvisningen til § 51 og § 70, stk. 1, nr. 3, ad henvisningen til § 47

§ 70. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

¹⁸ Bovin virus diarré (BVD)-virus er et pestivirus, der er antigenbeslægtet med svinepest-virus og border disease hos får.

- 1) undlader at tilkalde dyrlæge efter § 27,
- 2) overtræder § 14, stk. 3, § 16, stk. 1, §§ 18, 28 og 42 eller § 44, stk. 1, 1. pkt., eller § 51,
- 3) undlader at efterkomme forbud eller påbud efter § 12, stk. 1, eller §§ 32, 47 og 63,
- 4) uden tilladelse, godkendelse, anmeldelse eller registrering udøver virksomhed som omhandlet i § 7, stk. 1, 1. pkt., eller stk. 2, 1. pkt., § 8, stk. 1, eller § 13, stk. 1,
- 5) uden autorisation udøver virksomhed som omhandlet i § 45, stk. 1,
- 6) undlader at stille bistand til rådighed efter § 59,
- 7) undlader at give oplysninger efter § 59,
- 8) behandler dyr med receptpligtige lægemidler, uagtet vedkommende er frakendt retten efter § 68, eller
- 9) ejer eller holder dyr, uagtet vedkommende er frakendt retten hertil efter § 69.

Det nye i bestemmelsen er henvisningen til § 51 og § 47, hvorved det slås fast, at også overtrædelse af bestemmelser i lovens kapitel 10 om opbevaring og anvendelse af lægemidler kan medføre straf.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at § 70, stk. 1, nr. 2, ad henvisningen til § 51 og § 70, stk. 1, nr. 3, ad henvisningen til § 47 er relevant, nødvendig, proportional og opfylder sit formål. I øvrigt skønnes reglen i et vist omfang at have en præventiv effekt. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

§ 70, stk. 2

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis

- 1) overtrædelsen er begået med forsæt eller grov uagtsomhed og der ved overtrædelsen er forvoldt skade på menneskers eller dyrs sundhed eller fremkaldt fare herfor eller
- 2) overtrædelsen er begået med forsæt og der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet opnået en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Strafferammen kan som noget nyt stige til fængsel i 2 år ved alvorligere overtrædelser. Strafferammen blev herved parallel til strafferammen i fødevarerloven og dyrlægeloven.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at § 70, stk. 2, er relevant, nødvendig, proportional og opfylder sit formål. I øvrigt skønnes reglen i et vist omfang at have en præventiv effekt. Arbejdsgruppen finder således ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelsen.

2.6 Lovovervågningens konklusioner

På baggrund af ovenstående gennemgang af de udvalgte bestemmelser i lov om hold af dyr er det arbejdsgruppens overordnede konklusion, at bestemmelserne er relevante, nødvendige, proportionale og opfylder deres formål. Visse af reglerne skønnes herudover i et vist omfang at have en præventiv effekt. Arbejdsgruppen finder således – med en enkelt undtagelse jf. nedenfor – ikke grundlag for at anbefale ændringer af bestemmelserne.

Arbejdsgruppen har dog fundet anledning til at foreslå en ændring af § 56, således at henvisningen til § 52 udgår af § 56, og der i stedet indføres en selvstændig regulering på medicin-

området om forholdet vedrørende erstatning i forbindelse med aflivning af dyr med henblik på undersøgelse for medicinrester eller af, om der er foretaget ulovlig (medicinsk) behandling. Det er arbejdsgruppens anbefaling, at bestemmelsen udformes således, at kontrolmyndigheden som led i kontrol og overvågning vederlagsfrit kan udtage prøver til undersøgelse og herunder aflive dyr i undersøgelsesøjemed. En sådan bestemmelse vil være en parallel til den gældende § 53 i lov om hold af dyr, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at udgifter til laboratorieundersøgelse, udtagning af prøver og andre foranstaltninger helt eller delvis afholdes af besætningsejeren.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere, at en sådan selvstændig bestemmelse om erstatning i forbindelse med medicinkontrol også skal omfatte nedslagning af dyr som følge af, at der er konstateret ulovlig behandling eller restkoncentrationer af medicin over maksimalværdierne.

Endelig finder arbejdsgruppen det hensigtsmæssigt med en tydeliggørelse af, at tabsbegrænsningspligten i § 56, stk. 5, også gælder i forhold til overtrædelse af lovens regler om medicin (§ 52).

3 Afrapportering af strafskærpesloven

3.1 *Strafskærpeslovens baggrund*

Som anført i indledningen til rapporten blev lov om hold af dyr og lov om dyrlæger ændret ved strafskærpesloven fra 2006¹⁹.

Strafskærpesloven trådte i kraft den 1. marts 2006, og dermed blev der gennemført en generel skærpelse af bødeniveauet i sager om overtrædelse af reglerne om lægemidler til dyr.

Baggrunden for lovforslaget er, at der lægges stor vægt på at sikre, at dyreejere anvender og opbevarer lægemidler til dyr i overensstemmelse med lovgivningen, og at dyrlæger anvender, udleverer og receptordinerer lægemidler til dyr i overensstemmelse med lovgivningen. Ulovlig brug af lægemidler til dyr kan indebære risiko for fødevarer sikkerheden, herunder levering af fødevarer, f.eks. mælk og kød, med indhold af restkoncentrationer af lægemidler til dyr, og for dyresundheden, herunder risiko for fejlbehandling, der kan forvolde unødvendige lidelser for dyr.

For yderligere at styrke den præventive effekt af bødestraffene blev det herudover fastsat, at bødernes størrelse skulle afspejle størrelsen af dyreholdet, henholdsvis antallet af sundhedsrådgivningsaftaler, som den pågældende dyrlæge har indgået.

Følgende fremgår således af punkt 3.4.2 i de almindelige bemærkninger til strafskærpesloven:

”Bødefastsættelsen skal afspejle karakteren af overtrædelserne, beskyttelseshensynene bag de overtrådte bestemmelser, risikoen for unødigt og forkert medicinforbrug, risikoen for resistensudvikling, risikoen for fødevarer sikkerheden, menneskers og dyrs sundhed, unødvendige lidelser for dyr, den eventuelle økonomiske gevinst eller besparelse, der er opnået som følge af overtrædelserne, og at det er af stor betydning, at forbrugerne kan have tillid til, at lovgivningen om lægemidler til dyr overholdes.

(...)

Herudover skal bødefastsættelsen tage hensyn til størrelsen af dyreholdet, henholdsvis antallet af sundhedsrådgivningsaftaler, som den pågældende dyrlæge har indgået. Dette for at sikre, at store landbrugsvirksomheder ikke betragter bødesanktioner som almindelige driftsomkostninger, og for at understrege det store ansvar og den betydelige rådgivningsforpligtelse, som dyrlæger med et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler har påtaget sig. Bøden bør som udgangspunkt fordobles, hvis dyreholdet er større, eller hvis dyrlægen har indgået et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler.”

¹⁹ Lov nr. 105 af 20. februar 2006

3.2 Gennemgang af ændringer i lov om hold af dyr

§ 70, stk. 1, nr. 2 ad henvisningen til § 48 og § 70, stk. 1, nr. 3 ad henvisningen til § 30, stk. 1 eller 3-4

2) overtræder § 14, stk. 3, § 16, stk. 1, §§ 18, 28 eller 42, § 44, stk. 1, 1. pkt., § 48 eller § 51,
3) undlader at efterkomme forbud eller påbud efter § 12, stk. 1, § 30, stk. 1, 3 eller 4, eller §§ 32, 47 eller 63,

Ved strafskærpselseslovens ændring af § 70, stk. 1, nr. 2 og nr. 3, blev det præciseret, at det også er strafbelagt at overtræde § 48 eller at undlade at efterkomme forbud eller påbud i § 30, stk. 1 eller 3-4.

§ 70, stk. 4

Stk. 4. Ved udmåling af bødestraf i henhold til stk. 1 og 3 skal der for forhold omfattet af §§ 47, 48 eller 51 eller regler udstedt i medfør heraf ud over de almindelige regler i straffeloven tages hensyn til dyreholdets størrelse.

Der tilsigtedes med denne ændring af loven en væsentlig, generel forhøjelse af bødeniveauet i sager om dyreejeres og disses repræsentanters anvendelse og opbevaring af lægemidler til dyr. Overtrædelserne og de bødetakster, der med loven fremover skulle være gældende, fremgår af punkt 3.4.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Ud over de almindelige regler i straffeloven om udmåling af bødestraf blev der med den nye bestemmelse i § 70, stk. 4, skabt hjemmel til, at der ved udmåling af bødestraf for overtrædelse af visse bestemmelser i lov om hold af dyr tages hensyn til dyreholdets størrelse. Der blev herved tilsigtet en yderligere forhøjelse af bødeniveauet for dyreejere, der driver større landbrugsvirksomheder.

3.3 Gennemgang af ændringer i dyrlægeoven

§ 38, stk. 5

Stk. 5. Ved udmåling af bødestraf i henhold til stk. 1 og 4 skal der for forhold omfattet af §§ 8, 11, 12, 13, 14 eller 15 eller regler udstedt i medfør heraf ud over de almindelige regler i straffeloven tages hensyn til antallet af sundhedsrådgivningsaftaler, som den pågældende dyrlæge har indgået.

Der blev med denne ændring af dyrlægeloven tilsigtet en væsentlig, generel forhøjelse af bødeniveauet i sager om dyrlægers anvendelse, udlevering og receptordinering af lægemidler til dyr. Overtrædelserne og de bødetakster, der med loven fremover skulle være gældende fremgår af punkt 3.4.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Der blev med den nye bestemmelse tilsigtet en yderligere forhøjelse af bødeniveauet ofr dyrlæger, der har indgået et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler. Formålet med bestemmelsen er at understrege det store ansvar og den betydelige rådgivningsforpligtelse, som dyrlæger med et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler har påtaget sig.

3.4 Retspraksis efter strafskærpelsesloven

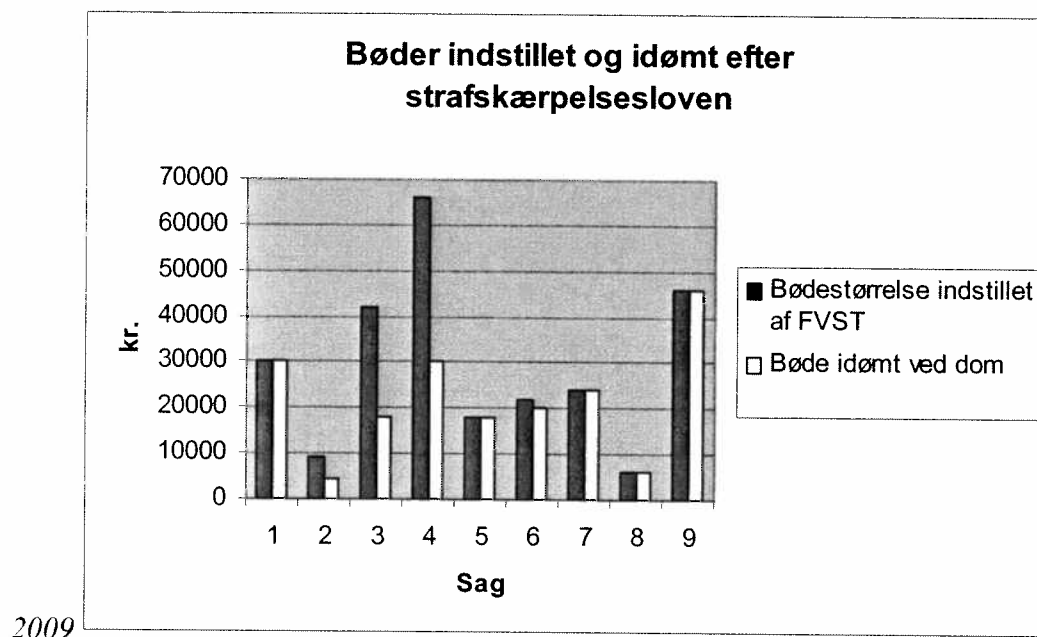
De sager, der har været for domstolene, har ofte været under en forholdsvis lang sagsbehandling. Typisk går der 1-2 år fra sagen er politianmeldt, til der er faldet dom. Der resterer dog fortsat sager fra 2005 og 2006, der er under politiets sagsbehandling, og som således endnu ikke er afgjort ved domstolene.

Arbejdsgruppen må således konstatere, at der ikke på nuværende tidspunkt er et kvantitativt stort grundlag for evalueringen af strafskærpelsesloven.

I bilag 1 gennemgås de sager, der vedrører forhold begået efter strafskærpelseslovens ikrafttræden, og som er afgjort ved domstolene.

Nedenfor i figur 1 fremstilles i grafisk form de ni domme, omtalt i bilag 1, med Fødevarestyrelsens bødestørrelser.

Fig. 1 Oversigt over bødestørrelser henholdsvis indstillet af Fødevarestyrelsen og idømt af domstolene pr. 19. januar

2009

Fødevarestyrelsen har følgende bemærkninger til fire af sagerne, hvor der var forskel på den bødestørrelse, som Fødevarestyrelsen havde indstillet til anklagemyndigheden, og den idømte bødestørrelse:

I sag angivet i figuren som **sag nr. 2** (vedrørende dyrlægeloven), afgjort den 28. august 2007, havde Fødevarestyrelsen indstillet til en bøde på kr. 9.000, mens retten fastsatte bødestraffen til kr. 4.500. Der var imidlertid tale om et forhold (mangelfuld etikette), der ikke var omfattet af strafskærpsloven. Dommeren fandt desuden, at der var såvel skærpene som formildende omstændigheder i sagen. Sagen, der var en af de første afsagt efter strafskærpslovens ikrafttræden, er således konkret begrundet og ikke retningsvisende for om domstolene følger strafskærpsloven.

I to andre sager (vedrørende dyrlægeloven) angivet i figuren som **sag nr. 3 og 4**, afgjort henholdsvis 24. januar 2008 og 24. juni 2008, afveg bødestørrelserne i dommene væsentligt fra de bødestørrelser, der var indstillet af Fødevarestyrelsen. Baggrunden var, at anklagemyndigheden i begge sager ikke havde henvist til bestemmelsen om, at der ved udmålingen også skulle tages hensyn til det antal sundhedsrådgivningsaftaler, dyrlægen havde indgået. Ved beregningen lagde domstolene de forhøjede bødestørrelser i henhold til strafskærpsloven til grund, men man tog ved beregningen ikke hensyn til det i henhold til strafskærpsloven yderligere skærpene forhold, at dyrlægerne havde indgået et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler.

I sag angivet i figuren som **sag nr. 7** (vedrørende lov om hold af dyr), afgjort ved byretten den 2. april 2008, var dommeren ikke enig med anklageren i en fordobling af bødestørrelsen, men fastholdt en bødestørrelse på kr. 12.000. Begrundelse for anklagerens ønske om en fordobling af bødestørrelsen til 24.000 kr. var, at der var tale om en systematisk og gentagen overtrædelse. Besætningsejeren havde således i strid med dyrlægens anvisninger behandlet eller undladt at behandle 26 køer.

Anklagemyndigheden anmodede procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke byretsdommen. Nævnet gav tilladelse, og sagen blev herefter afgjort af landsretten, der forhøjede bøden til 24.000 kr., svarende til Fødevarestyrelsens indstilling.

3.5 Afrapporteringens konklusioner

Generelt kan det på baggrund af de ni retssager konkluderes, at bødeniveauet i straffesager vedrørende overtrædelser af lovgivningen om veterinærmedicin er hævet betydeligt. Ligeledes følger domstolene intentionen om yderligere at skærpe straffene for besætningsejere med et stort dyrehold og for dyrlæger, der har indgået et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler.

Det er derfor Fødevarestyrelsens opfattelse, at domstolene følger styrelsens bødeindstillinger, og at intentionerne i strafskærpelsesloven, jf. lov nr. 105 af 20. februar 2006 om ændring af lov om hold af dyr og lov om dyrlæger (strafskærpelse), er opfyldt.

Bilag 1 Tabel over domme afsagt for forhold begået efter strafskærpselslovens ikrafttræden

Sag nr.	Dato for dom	Dyrlæge eller besætningssejer	Forhold, der er overtrådt	Bødebetæring Fødevarestyrelsen	Bøde i henhold til dom	Større dyrehold/meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler
1	22-08-2007 Byret	Besætningssejer	<ul style="list-style-type: none"> Ikke fulgt anvisninger, mangelfulde optegnelser, Ikke opbevaret besøgsrapporter 	30.000 kr.	30.000 kr.	Større dyrehold
2	28-08-2007 Byret	Dyrlæge	<ul style="list-style-type: none"> Mangelfuld etikette²⁰ <p>Dyrlægebekg 910/2006 § 38</p>	9.000 kr.	4.500 kr.	Meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler
3	24-01-2008 Byret	Dyrlæge	<ul style="list-style-type: none"> Ordineret fluorokinoloner uden resistensundersøgelse. Udleveret lægemidler til genbehandling af ko uden SRA Undladt aflægge 12 rådgivningsbesøg Undladt udarbejde statusrapport <p>Dyrlægebekg 482/2007, § 23, stk. 1, nr. 1, § 24, stk. 1; § 25, stk. 1-3; § 34, stk. 5; § 36 SRA kvæg § 5, stk. 1; § 9, stk. 1</p>	42.000 kr. ²¹ (23.000 kr.)	18.000 kr.	Meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler, men se fodnote 4
4	24-06-2008 Byret	Dyrlæge	<ul style="list-style-type: none"> Udleveret lægemidler forbeholdt dyrlægen, udleveret lægemidler uden anvisning, omhældt lægemidler, - manglende/mangelfuld etikette, 	66.000 kr. ²² (32.000 kr.)	30.000 kr.	Meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler, men se fodnote 3. Frifundet for overtrædelse af straffelovens §

²⁰ Bødestørrelsen for mangelfuld etikette fremgår ikke af bemærkningerne til strafskærpselsloven.

²¹ Dyrlægen havde et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler, men dette blev ikke påberåbt fra anklagemyndighedens side, bødepåstand nedsat fra 42.000 kr. til 23.000 kr.

²² Dyrlægen havde et meget stort antal sundhedsrådgivningsaftaler, men dette blev ikke påberåbt fra anklagemyndighedens side, bødepåstanden derfor nedsat til 32.000 kr.

			<ul style="list-style-type: none"> • udleveret medicin uden at have indledt behandling • manglende omhu og samvittighedsfuldhed • urigtig erklæring (straffelovens § 163) <p>Dyrlægebekg 482/2007, § 17, stk. 1, nr. 7, litra b; § 34, stk. 1, nr. 5; § 37, stk. 3; § 38, stk. 1 og 2.</p> <p>Dyrlægelov § 8, stk. 1; 14, stk. 2 sammenholdt med dyrlægebekg. 24, stk. 1.</p>			163.
5	24-06-2008 Byret	Besætningsejer	<ul style="list-style-type: none"> • Opbevaret lægemidler efter ordineringsperiodens udløb • Dyr under behandling uden dyrlæges medvirken <p>Bek 481/2007, § 5,stk. 4, dyrlægelovens § 2,stk. 2, sammenholdt med bek 481/2007 § 11, stk. 1</p>	18.000 kr.	18.000 kr.	Større dyrehold
6	26-08-2008 Byret	Besætningsejer	<ul style="list-style-type: none"> • Opbevaret uden anvisning og efter ordineringsperiodens udløb, • Undladt daglige optegnelser over medicin, sygdom og død i besætningen • Ikke opbevaret lægemidler under rene og ordentlige forhold • Ikke opbevaret besøgsrapporter og ej forevist <p>Bekg. 481/2007, § 5, stk. 2 og 4, § 13, stk. 1 samt bekg. 927/2003, § 7, stk. 1, bekg. 481/2007 § 9, stk. 2, bekg. 927/2003, § 10. stk. 3</p>	22.000 kr.	20.000 kr.	Større dyrehold

7	2-4-2008 Byret 10-09-2008 Landsret	Besætningsejer	<ul style="list-style-type: none"> • Behandlet uden anvisning og i strid med anvisning • undladt at behandle. <p>Dyrlægelovens § 2, stk. 2 Bekg. 481/2007, § 11, stk. 1</p>	24.000 kr.	12.000 kr. (byret) 24.000 kr. (landsret)	Større dyrehold
8	18-9-2008 Byret	Medhjælp på kennel	<ul style="list-style-type: none"> • Ud gav sig for at være dyrlæge ved undersøgelse af hundehvalp²³ <p>Dyrlægelovens § 2, stk. 2</p>	6.000 kr.	6.000 kr.	
9	30-10-2008 Byret	Besætningsejer	<ul style="list-style-type: none"> • Opbevaret ulovlig indkøbte lægemidler • Opbevaret ikkegenordineret medicin • Flyttet medicin mellem ejendomme • Mangl./mangelfulde optegnelser <p>Behandlet dyr uden anvisning og i strid med anvisning</p> <p>Bekg. 481/2007; § 5, stk. 1; § 5, stk. 4; § 5, stk. 6; § 10 jf. § 5, stk. 6; § 13, stk. 1 Dyrlægelovens § 2, stk. 2 sammenholdt med dyrejerbek § 11, stk. 1</p>	46.000 kr.	46.000 kr.	Større dyrehold

²³ Forholdet fremgår ikke af strafsærloven

Bilag 2 Udtalelse fra Rigsadvokaten om anvendelse af §§ 68 og 69

RIGSADVOKATEN

Fødevarestyrelsen
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg

DATO 11. november 2008

JOURNAL NR.

RA-2008-850-0005

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

SAGSBEHANDLER: PLN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Vedr. Fødevarestyrelsens anmodning om oplysninger til brug for lovovervågning af lov om hold af dyr

Fødevarestyrelsen har ved brev af 27. oktober 2008 anmodet om en række oplysninger vedrørende anvendelsen af § 68 eller § 69 i lov om hold af dyr.

Ifølge lov om hold af dyr § 68, stk. 1, kan en besætningsejer eller dennes repræsentant, såfremt de pågældende gør sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af § 51 i lov om hold af dyr eller regler udstedt i medfør heraf, ved dom frakendes retten til at behandle dyr under anvendelse af visse eller alle receptpligtige lægemidler efter § 51.

En besætningsejer eller bruger, der ved dom findes skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af lov om hold af dyr eller regler fastsat i medfør heraf, kan endvidere ved dommen for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje eller holde dyr, jf. § 69 i lov om hold af dyr.

Fødevarestyrelsen har endvidere oplyst, at baggrunden for den fremsatte anmodning er, at Fødevarestyrelsen ifølge bemærkningerne til forslaget til lov om hold af dyr (L 100 fra Folketingsåret 2003/2004) skal gennemføre en undersøgelse af, hvilken indvirkning loven har haft på udviklingen i dyrehold og overholdelsen af lovens regler.

Fødevarestyrelsen har på denne baggrund anmodet om at få oplyst antallet af sager i årene 2005-2007, hvor der er nedlagt påstand om anvendelse af § 68 eller § 69, samt antallet af sager, hvor påstanden ikke er imødekommet. Herudover har Fødevarestyrelsen anmodet om at få tilsendt domme, hvor der er nedlagt påstand om anvendelse af § 68 eller § 69.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at alle sager, hvor der agtes nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse, eller hvor påstand herom bør overvejes, skal forelægges for Rigsadvokaten inden tiltalerejsning og fremme af sagen til strafferetlig afgørelse.

I årene 2005-2007 har Rigsadvokaten fået forelagt to sager vedrørende rettighedsfrakendelse efter lov om dyrehold § 68 eller § 69.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

I den første sag blev Jørgen Christensen ved Retten i Holsteds dom af 13. oktober 2006 frakendt retten for et tidsrum af 5 år til at eje eller holde dyr, bortset fra kæledyr, som ikke kræver mærkning eller registrering. Ved dom af 29. august 2007 stadfæstede Vestre Landsret byrettens dom, således at frakendelsen skulle regnes fra landsrettens dom. Kopi af byrettens og landsrettens dom vedlægges til orientering.

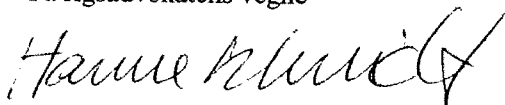
I den anden sag tiltrådte Rigsadvokaten ved påtegning af 7. marts 2007, at der under straffesagen mod den tiltalte nedlægges påstand om frakendelse af retten til at behandle dyr under anvendelse af alle receptpligtige lægemidler for et tidsrum af 5 år, jf. lov om dyrehold § 51, jf. § 68, stk. 1 og stk. 3. Politidirektøren har telefonisk oplyst, at der ved anklageskrift af 29. marts 2007 blev rejst tiltale mod den pågældende med påstand om rettighedsfrakendelse i overensstemmelse med Rigsadvokatens påtegning af 7. marts 2007. Sagen blev tilbagekaldt fra retten i februar 2008 med henblik på nærmere juridisk overvejelse vedrørende spørgsmålet om forældelse samt konfiskation. Disse overvejelser er endnu ikke afsluttede, men politidirektøren har oplyst, at sagen forventes fremsendt til retten på ny inden for den nærmeste tid.

For så vidt angår spørgsmålet om rettighedsfrakendelse kan jeg endvidere oplyse, at i medfør af dyreværnslovens § 29, kan den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, ved dommen frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig med dyr for bestandigt eller i et fastsat tidsrum. Det samme gælder den, der efter tidligere at have gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr på ny findes skyldig i sådan overtrædelse.

Rigsadvokaten har i årene 2005-2007 fået forelagt ca. 50 sager, hvor landmænd, herunder fritidslandmænd, har været sigtet for overtrædelse af dyreværnsloven, og hvor politidirektøren har indstillet, at der nedlægges påstand om rettighedsfrakendelse efter dyreværnsloven. Det kan ikke ganske udelukkes, at der også i nogle af disse sager

kunne have været nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse efter lov om hold af dyr. Henset til, at en rettighedsfrakendelse efter dyreværnsloven som udgangspunkt er mere vidtgående end en rettighedsfrakendelse i medfør af lov om hold af dyr, må det antages, at det ikke har været nødvendigt tillige at nedlægge påstand efter lov om hold af dyr.

På rigsadvokatens vegne

Hanne Schmidt

RIGSADVOKATEN

SIDE 3